

Hvordan blir kompetansemålene nådd gjennom å bruke *Troens vei*-bøkene for 5.–7. trinn?

Læreplan i KRLE for kristne grunnskoler

Kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

1 - fortelle om kirkens tilblivelse og historie til og med reformasjonen (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, Del 1, kap. 1–4)

- presentere og samtale om kristen misjon (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, Del 3, kap. 9)
- fortelle om samisk religionshistorie (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 7)
- fortelle om jødernes historie i Norge (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 2)

2 - beskrive hovedpunkter i kristen tro (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, Del 3, kap. 7, *Troens vei. Katekismebok for 5.–7. trinn*)

- fortelle om kirkens årsrytme og høytider i lys av frelseshistorien (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, Del 2, kap. 6)
- beskrive kirken som fellesskap, kirkens oppdrag og kirkens liv (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, Del 2 og Del 3)

3 - fortelle om sentrale rituelle praksiser og etiske normer fra noen religioner og livssyn (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 1–6)

4 - gjøre rede for Bibelens oppbygning (*Troens vei. Bibelkunnskap for 5.–7. trinn*, kap. 1)

- utforske sentrale fortellinger fra GT og fortellinger om Jesu liv og se dem i sammenheng (*Troens vei. Bibelkunnskap for 5.–7. trinn*, kap. 2–16)
- utforske tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om kristendommen (*Troens vei. Bibelkunnskap for 5.–7. trinn, Troens vei. Katekismebok for 5.–7. trinn*)
- utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om ulike religioner og livssyn (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*)

5 - utforske og samtale om ulike kristne trossamfunn (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, kap. 5)

- samtale om mangfold innenfor noen religionssamfunn (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 3)

6 - bruke fagbegreper i arbeidet med kristendommen (innebygd i *Troens vei*-bøkene, forutsettes i undervisningen)

- bruke fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn (innebygd i *Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*)

7 - gjøre rede for kristent syn på barn, familie og samliv (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, kap. 8)

- samtale om syn på barn, familie og samliv i noen religioner og livssyn (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 2 og 3)

8 - bruke filosofiske tenkemåter i samtale og undring (jfr. lærerveiledningen til *Jeg tror. KRLE for 3.–4. trinn*, *Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 8)

9 - gjøre rede for hovedinnholdet i kristen etikk (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, kap. 8 og fordypning i *Troens vei. Katekismebok for 5.–7. trinn*, Del 1)

- planlegge og gjennomføre et prosjekt til glede for mennesker utenfor skolen (forutsettes å bli gjort i skolens regi)

10 - formidle etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 8)

11 - utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer (*Troens vei. Kristendommen før og nå*, kap. 8)

- samtale om tro og livssyn som noe grunnleggende hos alle mennesker (*Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*, kap. 8)

12 - reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskets leveste og levekår og klodens framtid, med basis i kristen tro og etikk (*Troens vei. Katekismebok for 5.–7. trinn*, Del 2 *Troens vei. Bibelkunnskap for 5.–7. trinn*, kap. 2)

13 - gjøre rede for hva menneskerettighetene innebærer for ytringsfrihet, religionsfrihet og religiøse minoriteters situasjon i Norge (*Troens vei. Kristendommen før og nå, side 216, Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi, kap. 8*)

Kjerneelementer

Kjerneelementene i planen skal sikres gjennom faget i løpet av grunnskolen, med ulik vektlegging i løpet av barnetrinn og ungdomstrinn. På 5.–7. trinn har vi lagt vekt på følgende i *Troens vei*-bøkene:

Kunnskap om kristen tro og praksis

er basis og utgangspunkt for alle *Troens vei*-bøkene, slik det står: «Faget skal gi kunnskap om kristen tro og kristne trosuttrykk gjennom bibelkunnskap, trosgrunnlag, kirkens historie og estetiske uttrykk og ved å bli kjent med kirkens liv. Elevene skal få opplæring i grunnleggende kristen etikk. Faget skal gi kunnskap om det som er felleskirkelig og det som er spesielt for det eller de trossamfunn som skolen er knyttet til.»

Kjennskap til religioner og livssyn

får elevene god kjennskap til gjennom *Troens vei. Religioner. Livssyn og filosofi*. Der «presenteres (religionene) ut fra sin egenart med vekt på det som er sentralt. Elevene skal få kunnskap om viktige forskjeller og likheter mellom grunnleggende trosposisjoner og lære». Det får de kjennskap til ved at læreboka bl.a. gjør sammenligninger mellom kristendommen og andre religioner. I tillegg skal faget: «gi grunnlag for refleksjon over majoritets-, minoritets- og urfolksperspektiver i Norge.» Det er et eget kapittel om samene i Norge og deres «misjonshistorie» i *Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi, kap. 7*. Om «(...) respekt for enkeltmenneskets frie valg slik det er nedfelt i menneskerettighetene» blir ivaretatt i *Troens vei. Kristendommen før og nå, side 216 ff.*

Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder

Gjennom alle *Troens vei*-bøkene får elevene «undersøke og utforske kristendom og andre religioner og livssyn som sammensatte fenomener gjennom bruk av varierte metoder.» Vi oppfordrer også gjennom for eksempel oppgaver til «deltagelse i kristen praksis.»

Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar

I *Troens vei*-bøkene legges det vekt på «hvordan Bibelens Gud har åpenbart seg og om ulike måter mennesker har nærmet seg spørsmål om mening, identitet og virkelighetsoppfatning gjennom religioner, livssyn, etikk og filosofi.» Elevene skal gis rom for «refleksjon, filosofisk samtale og undring ved å utforske eksistensielle spørsmål. Elevene skal også kunne forholde seg til spørsmål det er dyp uenighet om.» I lærerveiledningen til *Jeg tror. KRLE for 3.–4. trinn* finnes det også et avsnitt om filosofisk samtale (Del 8 Bakgrunnskunnskap for læreren).

Kunne ta andres perspektiv

Til at «Faget skal gi elevene mulighet til å utvikle egne synspunkter og holdninger i møte med andre gjennom innenfra- og utenfra-perspektiver og gjennom dialog og refleksjon over likheter og forskjeller», bidrar både *Troens vei. Kristendommen før og nå* og *Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*. Begge bøkene har etikk- og samtaleoppgaver bl.a. slik at elevene får anledning til å utvikle interesse, forståelse og respekt for hverandre uavhengig av kulturell, sosial, religiøs eller livssynsmessig bakgrunn.

Etisk refleksjon

«Faget skal bidra til å utvikle forståelse for rett og galt, med normforankring i kristen tro og etikk.» Dette er godt ivaretatt i *Troens vei*-bøkene, spesielt i *Kristendommen før og nå* og i *Troens vei. Katekismebok for 5.–7. trinn*.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

Å «få utforske eksistensielle spørsmål og svar» som del av livsmestring mener vi er godt ivaretatt i *Troens vei*-bøkene. Både lesestykker, fortellinger og ikke minst oppgaver av ulike typer bidrar til det. «Kunnskap om menneskeverdet og hvordan dette forankres i ulike religioner og livssyn» finnes i *Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*. Kristent menneskesyn er et gjennomgående tema, fra *Troens vei. Bibelkunnskap for 5.-7. trinn* til *Katekismebok for 5.-7. trinn*.

Demokrati og medborgerskap

Under dette tema skal «elevene bidra i etisk refleksjon og få øvelse i å innta ulike perspektiver og å handle til det beste for sine medmennesker.» Vi mener at *Troens vei*-bøkene med tekster og ulike typer oppgaver nettopp oppfordrer til dette. Faget – og med *Troens vei*-bøkene – forbereder forhåpentligvis elevene til å bli ansvarlige samfunnsborgere med fokus på empati, nestekjærlighet og solidaritet.

Bærekraftig utvikling

Temaet bærekraftig utvikling handler om at «elevene skal utforske eksistensielle spørsmål og delta i etisk refleksjon over naturen og menneskets plass i den, med utgangspunkt i menneskets forvalteransvar og troen på Gud som skaper og opprettholder.» Bøkene er ikke spesifikt opptatt av bærekraftig utvikling, men indirekte, ikke minst der skapertroen er uthevet, i *Troens vei*.

Bibelkunnskap for 5.–7. trinn, Troens vei. Kristendommen før og nå og Troens vei. Katekismebok for 5.–7. trinn. I den første boka står det om skapelsen og syndefallets følger. Både behandlingen av det første budet og den første trosartikkelen er godt behandlet i de to andre bøkene. Gud har aldri gitt jorda til menneskene, den er hans, men mennesket er satt til «å dyrke og passe hagen» for ham, som forvalter. Hvordan gjør vi det på en god måte, er et spørsmål til drøfting.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Å «kunne lytte til, fortelle om, presentere og samtale om faglige emner, og å kunne argumentere for egne synspunkter og innta ulike perspektiver» må være gjennomgående i all undervisning i KRLE. Der må det være naturlig med «samtaler om kristen tro og etikk og eksistensielle spørsmål». Det forutsettes i alle *Troens vei*-bøkene, jfr. oppgavene. Fagspesifikke termer som forutsettes brukt, finnes i *Troens vei*-lærebøkene.

«Muntlige ferdigheter innebærer dessuten å kunne uttrykke ulike meninger og argumentere for disse ved hjelp av filosofiske samtaleformer og filosofisk samhandling og refleksjon.» Dette er ivaretatt bl.a. i *Troens vei. Religioner, livssyn og filosofi*.

Å kunne skrive

Dette er ikke et spesielt skriftlig fag, men å kunne skrive omfatter på dette trinn en begynnende øvelse i «å kunne bruke fagspesifikke begreper i skriftlig arbeid og å kunne vurdere egen læring i arbeid med faglige tekster» og å «kunne bruke skrift- og billedspråk til å kommunisere og til å utvikle kunnskap om kristendommen, andre religioner, livssyn og etikk.» Øvelsen i denne ferdigheten anser vi blir ivaretatt også i *Troens vei*-bøkene ulike skriftlige oppgaver.

Å kunne lese

Lærebøkene går ut fra at elevene på dette trinnet kan lese. Men noen strever nok fortsatt med flyt i lesingen, og noen er også dyslektikere. Derfor har vi lagt vekt på at font og skriftstørrelse er slik at alle elever kan følge med. Læreboktekstene legger stor vekt på å ha Bibelen som lærebok ved siden av læreboka, i tillegg til at vi siterer en del fra Bibelen. Det kan oppleves som vanskelig for noen. For å kunne lese i KRLE innebærer også «å kunne finne fram i Bibelen og gjøre rede for dens forskjellige typer tekster» - i tillegg til «å oppleve og forstå andre religiøse og filosofiske tekster.» Det legges opp til en utvikling i det å kunne lese også i KRLE-bøkene, der *Jeg tror*-bøkene (1.–4. trinn) danner grunnlaget for tekstene i *Troens vei*-bøkene.

Å kunne regne

Å «forstå tidslinjer i møte med framstillinger av religioner og livssyn, med vekt på Bibelens historisitet og kirkens historie» er en del av det å kunne regne i KRLE. Derfor er det tidslinjer både i *Troens vei. Bibelkunnskap for 5.–7. trinn* og i *Troens vei. Kristendommen før og nå*.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i KRLE innebærer å kunne «innhente informasjon om religioner og livssyn fra digitale kilder og tolke og kritisk vurdere informasjonen.» Dette forutsettes kjent når oppgaver i *Troens vei*-bøkene oppfordrer til søk og annen bruk av internett. Også oppgaver som å lage PowerPoint-presentasjoner hører innunder øvelse i denne ferdigheten.

Alt i alt mener vi at både KRLE-fagets kompetansemål etter 7. trinn, kjerneelementer, tverrfaglige temaer og grunnleggende ferdigheter er ivaretatt når undervisningen i KRLE-faget tar utgangspunkt i *Troens vei*-bøkene.

Berit Nøst Dale (red.)